

การพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย

Developing the Experiences Organizing Process of Early Childhood Teachers by Using the Learning Community Concept to Promote Executive Functions for Early Childhood

วิไลวรรณ กลิ่นถาวร¹ และพิมพ์ปรียา อินวงศ์²

Wilaiwan Klintavorn¹ and Pimpreya Inwong²

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง^{1,2}

Faculty of Education, Lampang Rajabhat University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: melody_pinkpink@g.lpru.ac.th¹, pimpreya@g.lpru.ac.th²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย และเพื่อศึกษาผลของกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 16 คน และนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1-3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 115 คน รวมจำนวนทั้งหมด 121 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Two Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทักษะสมอง และแบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 1) ที่มาของการพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง 2) กระบวนการพัฒนาการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง 3) ผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง และ 4) สะท้อนผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง ผลการทดลองจากการใช้กระบวนการที่พัฒนาขึ้นพบว่าหลังการอบรมพัฒนาระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเท่ากับ 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 ซึ่งสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม และทักษะสมองของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์มีทักษะสมองคิดเป็นร้อยละ 85.60

คำสำคัญ: กระบวนการจัดประสบการณ์, แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้, ทักษะสมอง

ABSTRACT

This research employed a quasi-experimental group study with the objectives of developing the experiences organizing process of early childhood teachers by using the learning community concept to promote executive functions for early childhood and investigating the effects of the experiential learning process of preschool teachers using the community of learning concept on the cognitive skills of young children. The research sample consisted of 16 early childhood teachers from a demonstration school of Lampang Rajabhat University and 115 kindergarten students from grades 1-3. The research tools included the experiential learning plan for executive functions and the early childhood executive functions assessment forms. Data analysis was conducted using basic statistics, percentages, means, and standard deviations.

The research findings revealed that the developing the experiences organizing process of early childhood teachers by using the learning community concept to promote executive functions for early childhood, as the researcher had synthesized the data from the teachers' experiential organizing process by using the learning community concept to promote executive functions for early childhood, consisted of four main components: 1) the rationale of the development of executive functions in experiences organizing process, 2) the process of developing executive functions experiential in experiences organizing process, 3) the outcomes of using executive functions in experiences organizing process, and 4) the reflection on the outcomes of using executive functions in experiences organizing process. The results of the experiment using the developed process showed that after training, early childhood teachers had a higher ability to organize experiences that promoted executive functions in early childhood. The average score after training was 4.75 with a standard deviation of 0.44, which was higher than before the training. Additionally, the executive functions of early childhood after experiencing the program showed a executive functions development rate of 85.60%.

Keywords: Experience Organizing Process, Learning Community Concept, Executive Functions

บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ พัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติของการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วท่ามกลางแนวคิด ทฤษฎีวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ทันกับการก้าวข้ามของการพัฒนาการศึกษาบ่มเพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมพร้อมเผชิญกับความท้าทาย ในอนาคตข้างหน้าอย่างสมบูรณ์ และเติมกำลังซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-พ.ศ. 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 กล่าวถึง การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เป้าหมาย (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2562, ก) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-พ.ศ. 2565 ได้ให้นโยบายการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ให้เด็กมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย รวมถึงการพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (นโยบายการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2564) การเล็งดูและการจัดระบบการดำเนินงานที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมการพัฒนาเด็กต้องไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เป็นการให้เด็กได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูปฐมวัยจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กหากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยดีตามไปด้วย ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็กเป็นผู้จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ การปรับเปลี่ยนการสอนของครูให้มีคุณภาพยึดการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐบาลไทยที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional learning community) โดยกำหนดแนวทางร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 โดยส่งเสริมให้มีโครงการผลิตครูมือ

อาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาครูได้ร่วมกันวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบโดยใช้แนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้วยกระบวนการ PLC จะเห็นได้ว่าครูที่มีความสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมจะช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมครบทั้ง 4 ด้าน เช่นเดียวกับการพัฒนาทักษะสมองเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระยะเวลาที่พัฒนาได้ดีที่สุดในช่วงอายุ 0-6 ปี ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และสามารถส่งเสริมพัฒนาการในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาได้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับสุภาวดี หาญเมธี (2561) ได้กล่าวถึง กลุ่มทักษะสมอง ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มทักษะพื้นฐาน กลุ่มทักษะกำกับตนเอง และกลุ่มทักษะปฏิบัติ รวมเป็นทักษะ 9 ด้านดังนี้ (1) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (2) ทักษะการยั้งคิดไตร่ตรอง (3) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (4) ทักษะการจดจ่อใส่ใจ (5) ทักษะการควบคุมอารมณ์ (6) ทักษะการติดตามประเมินตนเอง (7) ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ (8) ทักษะการวางแผนจัดระบบดำเนินการ (9) ทักษะการมุ่งเป้าหมาย เมื่อเด็กได้รับโอกาสการพัฒนาทักษะทั้ง 9 ด้านจะช่วยสร้างพฤติกรรมเชิงบวก คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เลือกตัดสินใจในทางที่สร้างสรรค์เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

การนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมองมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (Cognitive Neuroscience) ในด้านการพัฒนาสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) สมองส่วนการบริหารจัดการขั้นสูง (Executive Function Brain) ของผู้เรียนมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จึงเป็นนวัตกรรมหนึ่งในการพัฒนาครู เพื่อให้ครูเป็นครูเพื่อศิษย์ โดยครู ผู้บริหาร นักการศึกษาในสถานศึกษามารวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือพัฒนาการเรียนรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการตามขั้นตอน คือ การสร้างทีม ระบุปัญหาหรือกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วิชาการแผนการจัดการเรียนรู้อย่าง

กลายมาจัดการเรียนการสอนโดยมีทีมร่วมสังเกตการสอน และมีการสะท้อนผลการสอน เพื่อการเสนอแนะและปรับปรุง ต่อไปการพัฒนาครูด้วย

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงเป็นเหมือนทางเลือกและทางสำคัญที่จะช่วยปลดปล่อยคิณพื้นที่ปฏิบัติงานและการเรียนรู้จริงให้ชุมชนครูได้ทำหน้าที่ครูเพื่อศิษย์อย่างเต็มที่ ครูเกิดวุฒิภาวะความเป็นครูเพื่อศิษย์และใช้ความรักในวิชาชีพขับเคลื่อนตนเองมากกว่าการเป็นครูผู้ถูกกระทำ (วิจารณ์ พานิช, 2560) การพัฒนาครูด้วยกิจกรรม PLC ไม่ใช้การเพิ่มภาระแก่ครูแต่ตรงกันข้ามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ช่วยเพิ่มพูนศักดิ์ศรีของความเป็นครูเพื่อ มุ่งเป้าของ PLC ไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน

จากความเป็นมาข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง จังหวัดลำปาง เพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยสังกัดโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางภาคเหนือ จำนวน 78 คน

และเด็กปฐมวัยสังกัดโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ จำนวน 1,319 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง จำนวน 16 คนและเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง 115 คน รวมจำนวนทั้งหมด 121 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Two Stage Random Sampling)

ด้านเนื้อหา

อบรมครูปฐมวัยด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และแนวคิดทฤษฎีประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience)

ด้านเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2565 และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัย โดยการอบรมการออกแบบการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2

ด้านสถานที่

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะสมองทั้ง 9 ด้าน (Executive Functions) ประกอบด้วย (1) จำเพื่อใช้งาน (2) ยั้งคิดไตร่ตรอง (3) ยืดหยุ่นความคิด (4) ควบคุมอารมณ์ (5) จัดจ่อใส่ใจ (6) ติดตามประเมินตนเอง (7) ริเริ่มลงมือทำ (8) วางแผนจัดระบบดำเนินการ (9) มุ่งเป้าหมาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เน้นการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยการแลกเปลี่ยนจากความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติ

สร้างความสนใจร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมุ่งเน้นผลลัพธ์ ค้นหาวิธีการปฏิบัติเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสะท้อนผลหรือประเมินการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ร่วมกันการนำเทคนิคการเรียนรู้มาผสมกันด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นซึ่งประกอบด้วย

T หมายถึง Teacher ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มครูที่สอนวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน วางแผนร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการของเด็ก เพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม

I หมายถึง Identify the Problem การระบุประเด็นปัญหาของครูที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

D หมายถึง Design Learning Activities การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

L หมายถึง Learning Management Practice ครูผู้สอนดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามที่ได้ ออกแบบไว้

E หมายถึง Evaluate and Reflect Results ประเมินผลและสะท้อนผล ครูผู้สอนควรออกแบบและสร้างแบบวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

P หมายถึง Published for Networking ครูผู้สอนสามารถเผยแพร่กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเครือข่ายซึ่งสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของกันและกัน โดยเน้นการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลเพื่อพัฒนาตนเองในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์กร หรือระดับสังคม

ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions)

หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กที่ได้รับการฝึกฝน ทักษะการคิดอย่างสม่ำเสมอทำให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 9 ทักษะ ได้แก่ (1) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (2) ทักษะการยับยั้งคิดไตร่ตรอง (3) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (4) ทักษะการจดจำ

ใส่ใจ (5) ทักษะการควบคุมอารมณ์ (6) ทักษะการติดตามประเมินตนเอง (7) ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ (8) ทักษะการวางแผนจัดระบบดำเนินการ (9) ทักษะการมุ่งเป้าหมายสามารถสังเกตเห็นได้จากการแสดงออกพฤติกรรมในขณะที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. การกำหนดหัวข้อ คือ การสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดประเด็นการเรียนรู้
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ คือ การคาดหวังผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมทักษะสมอง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบที่ส่งเสริมทักษะสมองให้ผู้เรียน
5. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียนในการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 16 คนและเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 115 คน

รวมจำนวนทั้งหมด 121 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Two Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 18 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วยด้านที่ 1 จำเพื่อใช้งาน ด้านที่ 2 ยังคิดไตร่ตรอง ด้านที่ 3 ยืดหยุ่นความคิด ด้านที่ 4 ควบคุมอารมณ์ ด้านที่ 5 จดจ่อใส่ใจ ด้านที่ 6 ติดตามประเมินตนเอง ด้านที่ 7 ริเริ่มลงมือทำ ด้านที่ 8 วางแผนจัดระบบดำเนินการ ด้านที่ 9 มุ่งเป้าหมาย

โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 1-3 โดยบูรณาการกับกิจกรรมหลัก 6 หลัก
 - 1.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.2.2 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
 - 1.2.3 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักการการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.2.4 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.2.5 นำแผนการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา (Content Validity) ผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมีค่าความเหมาะสมของเนื้อหาที่ 0.9 แสดงว่าแผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถนำไปทดลองใช้ได้

1.2.6 นำเครื่องมือไป Tryout กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.2.7 ทำแผนการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยที่สมบูรณ์ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 18 ข้อ ลักษณะของแบบวัดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัยมีลักษณะการเลือกตอบเป็นรูปภาพ 3 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ โดยวัดทักษะสมองของเด็กปฐมวัยทั้ง 9 ด้าน ด้านละ 2 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ออกแบบแบบประเมินทักษะสมองก่อนระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (Pretest-Posttest) ประกอบด้วย (1) คู่มือแบบวัดทักษะสมองก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ 1 เล่ม (2) แบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ (Pretest) 1 เล่ม (3) แบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์ 1 เล่ม (4) แบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ (Posttest) 1 เล่ม โดยแต่ละชุดออกแบบวิธีการดำเนินการวัดและข้อคำถามเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย มีลักษณะการเลือกตอบเป็นรูปภาพ 3 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ

2.3 นำแบบวัดทักษะที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของหลักการโครงสร้างของนวัตกรรม เนื้อหาและรูปแบบของแบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยก่อน ระหว่าง และหลังการเรียนรู้ (Pretest-Posttest) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 นำแบบวัดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องผลการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ไว้ระหว่าง 0.67-1.00 โดยข้อคำถามมีค่า (IOC) พบว่ามีคุณภาพเท่ากับ 0.9 แสดงว่าแบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพและสามารถนำไปทดลองใช้ได้

2.5 นำแบบวัดทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้โดยทดลองกับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง (Tryout)

2.6 วิเคราะห์หาคุณภาพแบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อทำการเลือกตอบที่มีความง่าย (P) มีค่าระหว่าง 0.23-0.46 ถือว่าแบบวัดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม

2.7 จัดทำแบบวัดทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้วจำนวน 18 ข้อ เพื่อนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชน มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชน

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่ 3 ด้านการวัดประเมินผล

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนไปตรวจสอบความเหมาะสม โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อพิจารณาความเหมาะสมโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด

3.4 หาค่าดัชนีความสอดคล้องด้านความเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชน พบว่า มีคุณภาพเท่ากับ 4.42 อยู่ในระดับมาก

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขั้นที่ 1 Analysis (วิเคราะห์) วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้/วิเคราะห์กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)/วิเคราะห์กระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย/วิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF)/ศึกษาวิธีการสร้างรูปแบบการอบรมโดยการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักการศึกษาทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ/ศึกษาวิธีการประเมินผลกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจ

2. ผู้วิจัยดำเนินการขั้นที่ 2 Design (การออกแบบ) ออกแบบรูปแบบการอบรม โดยกำหนดรูปแบบออกเป็น 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ ที่มาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. ผู้วิจัยดำเนินการขั้นที่ 3 Development (การพัฒนา) พัฒนาด้านแบบของรูปแบบการอบรมด้วยชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมิน จำนวน 5 คน และแก้ไขปรับปรุงต้นแบบของรูปแบบอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. ผู้วิจัยดำเนินการขั้นที่ 4 Implement (การนำไปใช้) นำรูปแบบอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยไปใช้เพื่ออบรมให้ความรู้กับครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 12 คน

5. ขั้นที่ 5 Evaluation (การประเมินผล) ประเมินผลการใช้รูปแบบอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยใน 2 ประเด็นประกอบด้วย

5.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยก่อนอบรมและหลังอบรม โดยใช้แบบประเมินความสามารถการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย

5.2 การประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 1-3 โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

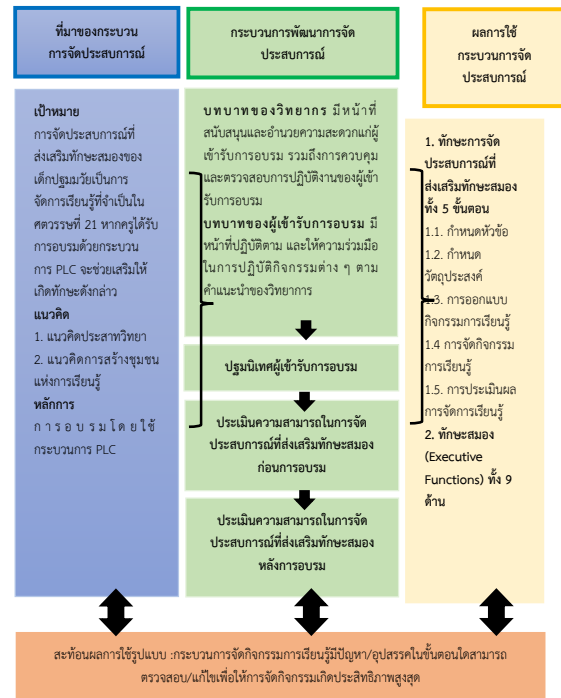
1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย
2. วิเคราะห์ผลกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 1) ที่มาของการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง 2) กระบวนการพัฒนาการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง 3) ผลการใช้กระบวนการจัด

ประสบการณ์ทักษะสมอง และ 4) สะท้อนผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง ดังภาพที่แสดง

ภาพที่ 1 การพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย

จากภาพที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

1. ที่มาของกระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมองประกอบด้วย
 - 1.1 เป้าหมาย
การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หากครูได้รับการอบรมด้วยกระบวนการ PLC จะช่วยเสริมให้เกิดทักษะดังกล่าว
 - 1.2 แนวคิด ได้แก่
 - 1.2.1 แนวคิดประสาทวิทยา
 - 1.2.2 แนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
 - 1.3 หลักการซึ่งการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถ

ในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง โดยกระบวนการ
ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประกอบด้วย

- 1.3.1 การรวมกลุ่มครู
- 1.3.2 การระบุประเด็นปัญหา
- 1.3.3 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.3.4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
- 1.3.5 ประเมินผลและสะท้อนผล
- 1.3.6 เผยแพร่เพื่อสร้างเครือข่าย

2. กระบวนการพัฒนาการจัดประสบการณ์ทักษะ
สมอง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 บทบาทของวิทยากร ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน
และอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับการอบรมรวมถึงการควบคุม
และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับการอบรม

2.2 บทบาทของผู้รับการอบรม ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติ
ตามและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามคำแนะนำ
ของวิทยากร

2.3 การปฐมนิเทศผู้รับการอบรม โดยการบอก
จุดประสงค์และกระบวนการอบรมในภาพรวม

2.4 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
ที่ส่งเสริมทักษะสมองก่อนการอบรมโดยการทำแบบประเมินการ
จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมองเป็นรูปแบบมาตรประมาณ
ค่า 5 ระดับ โดยครูปฐมวัยเป็นผู้ประเมินความสามารถในการจัด
กิจกรรมของตนเอง

2.5 ขั้นตอนการอบรมโดยใช้กระบวนการสร้าง
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ขั้นตอน

2.6 ประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
ที่ส่งเสริมทักษะสมองก่อนการอบรมโดยการทำแบบประเมินการ
จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมองเป็นรูปแบบมาตรประมาณ
ค่า 5 ระดับ

3. ผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง
ผู้รับการอบรมได้เรียนรู้การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะ
สมอง ดังนี้

3.1 กำหนดหัวข้อ คือ การสำรวจความต้องการของ
ผู้เรียนเพื่อกำหนดประเด็นการเรียนรู้

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ คือ การคาดหวังผลสำเร็จ
ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การ
กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือกระทำ
ของผู้เรียน

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การปฏิบัติ
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
แบบลงมือกระทำ

3.5 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ การ
ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมระหว่าง
ครูและนักเรียนในการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย
จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะสมองทั้ง 9 ด้านของเด็ก
ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์

4. สะท้อนผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์
ทักษะสมอง คือ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีปัญหา/
อุปสรรคในขั้นตอนใดสามารถตรวจสอบ/แก้ไข เพื่อให้การจัด
กิจกรรมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. วิเคราะห์ผลกระบวนการจัดประสบการณ์ของครู
ปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ
สมองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำกระบวนการจัดประสบการณ์ของ
ครูปฐมวัยที่สมบูรณ์มาใช้ในการอบรมครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 16 คนซึ่งนำเสนอผลดังตาราง
ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัด

ประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชน
แห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง
ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการอบรม

กระบวนการจัดประสบการณ์ ที่ส่งเสริม ทักษะสมอง	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย ก่อนการ อบรม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย หลังการ อบรม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. การกำหนดหัวข้อ (Identify Topic)	16	2.38	0.50	4.75	0.45
2. กำหนดวัตถุประสงค์ (Learning Objectives)		2.31	0.48	4.56	0.51
3. ออกแบบกิจกรรมการ เรียนรู้ (Design the Activity)		2.44	0.51	4.81	0.40
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		2.50	0.52	4.96	0.25

กระบวนการจัดประสบการณ์ ที่ส่งเสริม ทักษะสมอง	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย ก่อนการ อบรม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย หลังการ อบรม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
(Learning Activity)					
5. การประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ (Evaluation)		2.31	0.48	4.69	0.48
รวม		2.39	0.49	4.75	0.44

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 2.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 มีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเท่ากับ 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย พบว่าหลังการอบรมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมทักษะสมองสำหรับเด็กสูงขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะสมองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย

ทักษะสมอง ด้านละ 2 คะแนน	จำนวน (คน)	ก่อนการจัดประสบการณ์		หลังการจัดประสบการณ์	
		คะแนนเต็ม (230)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (230)	ร้อยละ
ด้านที่ 1 จำเพื่อใช้งาน	115	180	78.26	225	97.82
ด้านที่ 2 ยังคิดไตร่ตรอง		132	57.39	182	79.13
ด้านที่ 3 ยืดหยุ่น ความคิด		140	60.86	205	89.13
ด้านที่ 4 ควบคุมอารมณ์		165	71.73	210	91.30
ด้านที่ 5 จดจ่อ ใส่ใจ		120	52.17	194	84.34
ด้านที่ 6 ติดตามประเมิน ตนเอง		117	50.86	179	77.82
ด้านที่ 7 ริเริ่มลงมือทำ		130	56.52	195	84.78
ด้านที่ 8 วางแผน จัดระบบดำเนินการ		112	48.69	167	72.60
ด้านที่ 9 มุ่งเป้าหมาย		135	58.69	215	93.47
รวม		1,231	59.47	1,772	85.60

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะสมองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ได้รับการจัดประสบการณ์

ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ปรากฏผลทักษะสมองรวมทั้ง 9 ด้านสูงขึ้น โดยทักษะสมองแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่สูงที่สุดได้แก่ ด้านที่ 1 จำเพื่อใช้งานคิดเป็นร้อยละ 97.82 ลำดับต่อมาได้แก่ ด้านที่ 9 มุ่งเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 93.47 ด้านที่ 4 ควบคุมอารมณ์คิดเป็นร้อยละ 91.30 ด้านที่ 3 ยืดหยุ่นความคิดคิดเป็นร้อยละ 89.13 ด้านที่ 7 ริเริ่มลงมือทำคิดเป็นร้อยละ 84.78 ด้านที่ 5 จดจ่อ ใส่ใจคิดเป็นร้อยละ 84.34 ด้านที่ 3 ยังคิดไตร่ตรองคิดเป็นร้อยละ 79.13 ด้านที่ 6 ติดตามประเมินตนเองคิดเป็นร้อยละ 77.82 และทักษะสมองด้านที่น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 8 วางแผนจัดระบบดำเนินการคิดเป็นร้อยละ 72.60 เมื่อนำทักษะสมองทั้ง 9 ด้านคิดเป็นค่าเฉลี่ยรวมผลปรากฏว่า หลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีทักษะสมองคิดเป็นร้อยละ 85.60 สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยมีทักษะสมองที่สูงขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มีทักษะสมองสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาจัดประสบการณ์ดังกล่าวมี 4 องค์ประกอบหลักในการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ (1) ที่มาของการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง (2) กระบวนการพัฒนาการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง (3) ผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง และ (4) สะท้อนผลการใช้กระบวนการจัดประสบการณ์ทักษะสมอง ซึ่งครูที่ผ่านการอบรมสามารถนำกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยนำไปใช้อย่างเป็นระบบขั้นตอนจากการนำแนวคิดชุมชนแห่ง

การเรียนรู้มา วิเคราะห์ วางแผน ออกแบบ สะท้อนคิดร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำประเด็นที่เป็นประโยชน์ไปพัฒนา กระบวนการจัดประสบการณ์ให้มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอนผล การพิจารณาความเหมาะสมพบว่าอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทักษะ สมองสำหรับเด็กปฐมวัย ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักการการจัด ประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทุกขั้นตอนจึงทำให้ได้องค์ประกอบของ กระบวนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมส่งผลให้กระบวนการจัด ประสบการณ์มีความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยใช้ ADDIE Model ในกระบวนการของต้นแบบการอบรม และได้วิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2560), นิตยา หล้าทูนธีรกุล (2561) ประกอบด้วย 1) การรวมกลุ่มครู (Teacher Grouping) 2) การระบุประเด็น ปัญหา (Identify the Problem) 3) การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ (Design Learning Activities) 4) ปฏิบัติการจัด การเรียนรู้ (Learning Management Practice) 5) ประเมินผล และสะท้อนผล (Evaluate and Reflect Results) และ 6) เผยแพร่ เพื่อสร้างเครือข่าย (Published for Networking) และสังเคราะห์ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active learning) แนวคิดของ กมลวรรณ สุภากุล (2559) ประกอบด้วย 1) กำหนดหัวข้อ 2) กำหนดวัตถุประสงค์ 3) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ 5) การประเมินผลการจัด การเรียนรู้จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของ กระบวนการอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้รูปแบบมีความน่าเชื่อถือซึ่ง สอดคล้องกับ กรณ์ยพ วิจารณ์มงคล (2561) ศึกษาเรื่องรูปแบบ การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การพัฒนา ครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขั้นที่ 1

ร่วมสร้างกลุ่มและวิเคราะห์ปัญหาจากผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 วางแผนกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ขั้นที่ 3 สร้างองค์การการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและขั้นที่ 4 ร่วมสะท้อนจากผลลัพธ์ ระยะที่ 3 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ (Best Practice)

2. ผลกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็ก ปฐมวัย พบว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ สมองของเด็กปฐมวัย หลังการอบรมครูปฐมวัยประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ซึ่งสูงกว่าก่อนการอบรม และทักษะสมอง ของเด็กหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัย มีทักษะสมองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูเข้าไปปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดประสบการณ์ทักษะ สมองและมีการแลกเปลี่ยนชุมชนเรียนรู้ในวิชาชีพครูเกี่ยวกับ วิธีการจัดประสบการณ์ทักษะสมองให้แก่เด็กปฐมวัยแนวทาง การแก้ไขปัญหาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย แผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจึงทำให้ครูสามารถแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และชี้แนวทางที่เหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับวไลพร เมฆไตรรัตน์และสุชานาฏ ไชยวรรณะ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้นวัตกรรมการอ่านแบบกระบวนการ 3R โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาทักษะ EF สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าหลังการจัดกิจกรรมเด็กกลุ่ม ทดลองมีทักษะ EF สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับอนุชา กองพวง (2562) ที่ทำการ วิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แบบ STEM Education ซึ่งผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้ กับครูและผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ ของครูปฐมวัยที่ผ่านการอบรมโดยใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมองของเด็ปฐมวัย ดังนี้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

1.2 ผู้บริหารควรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูอย่างจริงจัง

1.3 ครูผู้สอนควรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อเสนอแนะของเพื่อนครู

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการอบรมโดยใช้ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับครูในระดับอื่น ๆ

2.2 ควรมีการพัฒนาศักยภาพการจัดประสบการณ์ทักษะสมองสำหรับครูในรูปแบบออนไลน์ทั้งการพัฒนาองค์ความรู้แบบออนไลน์ การฝึกปฏิบัติแบบออนไลน์ และจัดทำกระบวนการชุมชนเรียนรู้ทาง วิชาชีพออนไลน์ เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีของครูและสะดวกต่อการเรียนรู้ร่วมกันได้ทุกสถานการณ์

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ สุภากุล. (2559). *การจัดการเรียนการสอนแบบ*

Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนรู้จริง. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

กรณีย์พล วิวรรณมงคล. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 11(3), 91-114.

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *เอกสาร*

ประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

นัตยา หล้าทูนธีรกุล. (2561). *แนวคิดและแนวปฏิบัติ PLC*

กับการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ยุค Thailand 4.0:

เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้แนวคิดและแนวปฏิบัติ

PLC กับการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ยุค Thailand 4.0.

ขอนแก่น: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

วไลพร เมฆไตรรัตน์ และสุชานาฏ ไชยวรรณ. (2563).

ผลการใช้วัดกรรมการอ่านแบบกระบวนการ 3R

โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาทักษะ EF สำหรับเด็ก

ปฐมวัย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย

อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(3), 134

วิจารณ์ พานิช. (2560). *วิถีสร้างครูสู่ศิษย์: ชุมชนการเรียนรู้*

ทางวิชาชีพ: เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนา

วิชาชีพครูสำหรับคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบกลไก

และแนวทางการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เพื่อพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคม

แห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2564). *นโยบายการจัด*

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ

พ.ศ. 254-2565. สืบค้นจาก

<https://moe36.blog/2021/06/30/education-management-policy/>.

สุภาวดี หาญเมธี. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF*

Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย. กรุงเทพฯ:

รักลูกกรุ๊ป.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แผนการศึกษา*

แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พิมพ์ครั้งที่ 1).

อ(น.ก). กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักพัฒนาครู และบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือ
ประกอบกรอบการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC
(Professional Learning Community) “ชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทาง วิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. สำนักพัฒนาครู
และบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน: กระทรวงศึกษาธิการ.

อนุชา กอนพ่วง. (2562). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัด
การประชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM
Education. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 25(1), 26-40